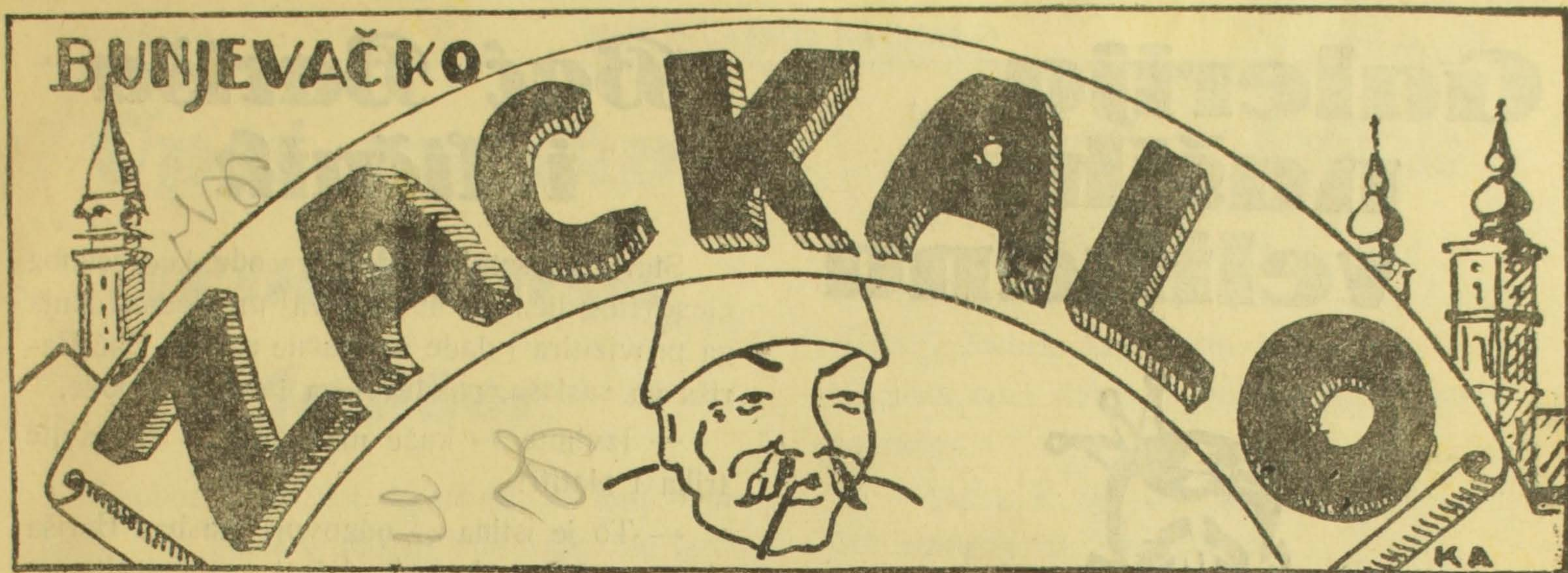




JEDINI PRAVI BUNJEVAČKI LIST

Žacka dvaput misečno

CINA 2 DIN.

Subotica, 19 travnja 1940

Onima koji se srde na nas

Niki naši javni radnici, često naši istomišljenici, koje smo, malko, možda čak i nehotice, začnuli srde se na nas.

Da nisu u pravu, to, skoro, nije ni potribno da naglasimo.

Koga mi žackamo? Zar svakoga? Ne! Samo one, koji igraju niku ulogu u javnom životu. Dakle samo one, koji štogod i znače. Ljude bez ikakvog značenja Žackalo ne žacka. Pa ne samo to. Nego čak pazi i na to, da ne bi slučajno začnulo nekog ko to ne zaslužuje. Jer žackanje pokadkad može nekoga i da populariše. Prema tome žackanjem se ničiji ugled ne krnji.

Na pr. Chamberlainu i Hitleru nije ništa naškodilo to, što na svitu nema lista, počevši od Bunjevačkog Žackala pa do lista Niči-Niči u Tokiju, koji ih nije malo začnuo i donio njihovu karikaturu. To im nije nimalo naškodilo. Čak naprotiv!

Stoga neće ništa naškoditi ni našim javnim radnicima, ako ih pomalo žackamo. Na pr. Stipić Lacika bi vrlo volio da i njega žackamo. Ali mi to nećemo činiti. Mi žackamo ljude koji bar štogod, ma i najmanje, znače.

Da li se porezi i drugi nameti mogu još više povećavati?

ODGOVOR:

Živio je jednom jedan moćni vladar, koji je strahovite poreze razrezao na svoje podanike, a ujedno je poslao i svoje agente među narod da vide raspoloženje naroda.

— Veličanstvo, ljudi vas strahovito grde, — javili su agenti.

— Dobro je, onda poreze treba još većma povisiti.

Razrezani su novi porezi, a vladar je ponovo poslao svoje ljude da vide raspoloženje naroda.

— Veličanstvo — javili su agenti — narod psuje i čupa kosu zbog očajanja.

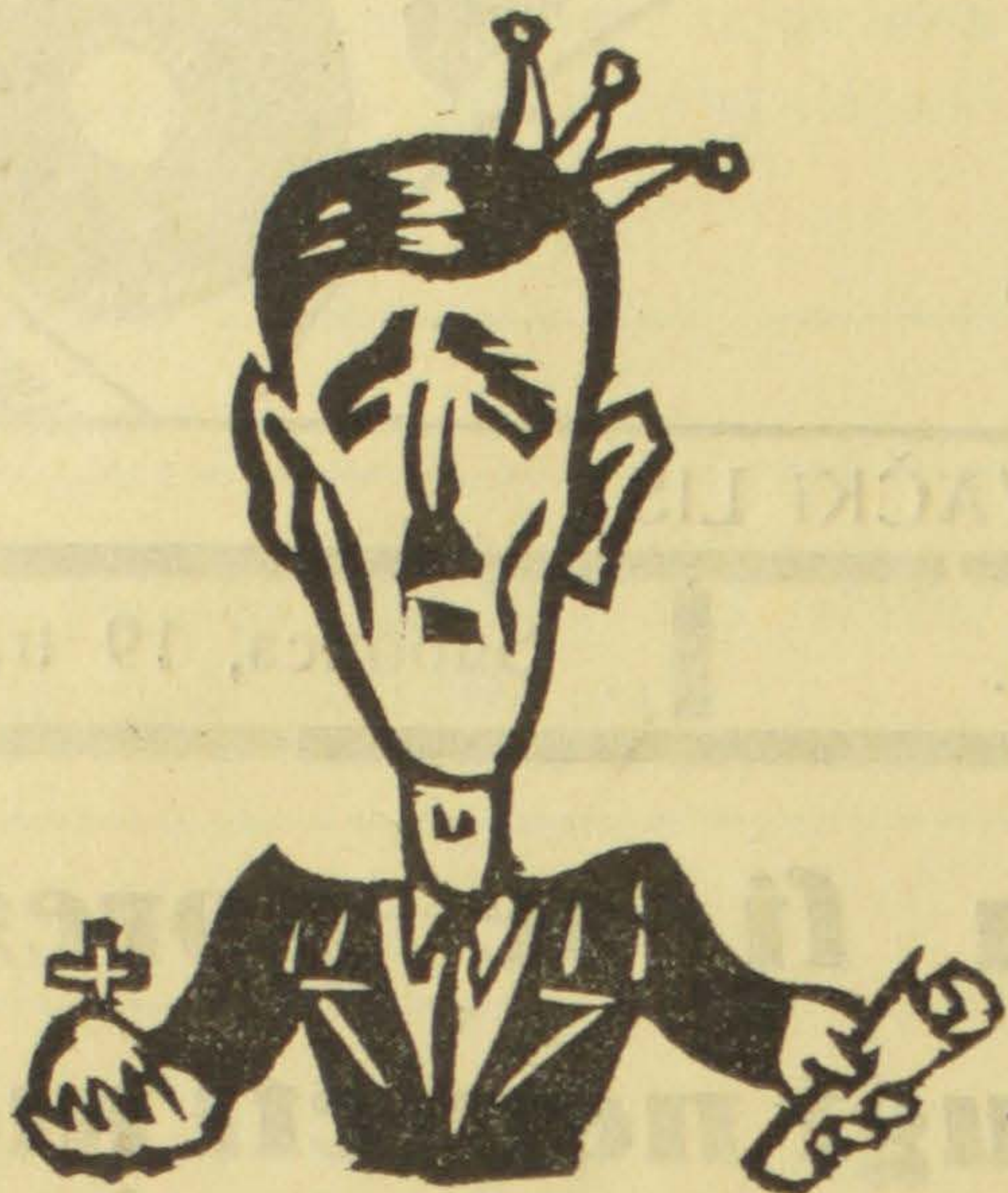
— Dobro je — rekao je vladar — povisiti još više poreze.

Opet su razrezani novi porezi, a izaslati agenti pošto su se vratili, javili su vladaru:

— Narod je veseo, lumpuje, pleše, zabavlja se.

— Dobro je, — reče vladar — sad već treba ublažiti poreze, pošto narod pije i lumpuje, te ne vodi brigu ni o čemu, jer nema više novaca.

Galerija naših velikana



Ivan Ivandekić

Po svom momentalnom položaju prvi, a po svojoj ulozi drugi član dinastije Ivandekića. Da je Crnogorac bio bi prvi do njega, a ovako je drugi iza Mirka. Da je Mirko znao da će još Ivan postati sinator, nikada Ivan ne bi postao gradonačelnik.

Sinator je. Velika nada Bunjevaca. Za sada samo nada, koja se ne ispunjava. Bolje bi bilo da je prošlost, ali koja se sa radošću spominje. Dok nije bio sinator i dok nije imao velikih veza imao je veću vlast.

Neka mu posluži to na čast, što Žackalo ne zna sa koje strane da ga žacne. Žackalo bi više volilo da je na vlasti pa da ima zašto i da ga žacne. Mislamo da smo time dosta rekli.

Kad već brig neće Muhamedu, Muhamed će brigu

Prošaste nedilje otišlo je na hodočašće nekoliko stotina bačkih Hrvata u Zagreb. Medjutim brig, odnosno Zagreb, još nikako neće da se makne sa svoga mista i da se približi Subotici.

Bać Bariša i ličnik

Stari bolesni bać Bariša ode kod jednog glasovitog ličnika, da ga ovaj pregleda. Ličnik ga provizitira i daje mu razne savite. Bać Bariša ga sasluša, pozdravi ga i podje napolje.

— Izvinite — kaže mu ličnik — za savite triba i platiti!

— To je istina — odgovori mu bać Bariša — samo što se ja neću držati vaših savita.

Zašto „senćani“ uvik uspijavaju u životu

Jedna turska i jedna „senćanska“ žaba krenule su na put. Na tom svom putu stignu do dva bureta puna sa skorupom. Kako su probale da koštaju skorup, u jedno bure padne turska, a u drugo „senćanska“ žaba. Turska žaba reče:

— Ako Allah to želi ionako ću se spasiti.

I posli toga potonula je u skorup i udavila se.

Medjutim „senćanska“ žaba se dotle koprčala dok od skorupa nije postao puter i tako se spasila.

Općinari i bunar

U jednom selu završili su kopanje javnog bunara. Bunar je bio dosta dubok pa su hteli da mu izmire dubinu. Kako nisu imali tako dugačku spravu za mirenje dužine, na pridlog pridsidnika rišili su da će dubinu izmiriti ljudskom dužinom. Za rovaš se uhvatio pridsidnik, njegove noge uhvatio je jedan općinar, a ovom noge uhvatio je drugi općinar i tako dalje. Kada su već petorica visili tako uhvaćeni jedan za drugog, pridsidnik koji je bio najgornji viknu doli:

— Pričekajte malko dok ne pljunem u šake.

Opet malfo zemljopisa

Sombor

Sombor je poznat po pismi „U tom Somboru . . .“ Inače je poznat i po tome, što tamo Bunjevci baš nikakva, ali baš nikakva prava nemaju. Ni toliko koliko Mađjari, ili Nijemci u tom gradu, iako sačinjavaju jedun trećinu stanovništva.

U Somboru nema idealnih žena. Zato Somborci i vele u pismi da bi volili ženu, koja će sve poraditi, a ljudi će se gospodariti u tom Somboru. Toliko pameti imaju i drugi, koji ne stanuju u tom Somboru. Samo što gdi su takve žene? Takve bi i mi volili imati, jer se gospodariti i mi volimo i to zdravo.

Sombor je glasovit i po svom siru kojeg žene siru. Vidi se da je Sombor od vjekada bunjevački grad, jer čak i srpske žene **siru sir**, iako inače ekavski govore. Prema tome možemo pridpostaviti, da je čak i naziv sira čisto bunjevačkog porikla.

Najveća znamenitost Sombora je Pajo Vujević, koji se, siromah, i sam najvećma čudi kako i zašto je postao sinator. Istina, da to i druge čudi. Dakle za sada somborski Bunjevci imaju to jedno jedino pravo da se čude sinatorstvu Paje Vujevića.

Sombor ima strašno hrdjav položaj. Tribalo bi da leži tamo gdi je Subotica, a Subotica tamo gdi je Sombor. Kada bi tako bilo, onda bi pitanje Bunjevaca već davno bilo riješeno.

A sada, iako je u „tom Somboru sve na viru“ molimo naše c. pridplatnike u tom Somboru da nam pridplate pošalju i osim toga nadju što više pridplatnika, ali ne na viru, jer Žackalo se ne daje na viru čak ni u tom Somboru.

Salašar i Žackalo

Jedan salašar prije no što će ući u voz za Djurdjin kupi na stanici Bunjevačko Žackalo. Kada je otvorio list i vidio da ima svega osam stranica, opet izvadi budjelar i kaže prodavcu novina:

— Dalek je put do Djurdjina dajte mi još dva komada od ovih novina.

Našim čitaocima

Nećemo da pozivamo sve naše čitaoce da se pridplate na Bunjevačko Žackalo. Ali umisto toga molimo svakog čitaoca da priporuči list svakom da ga kupi. Šta znači kupiti Žackalo? To znači svakih petnaest dana popiti manje jedan špricer, ili popušiti manje četiri drine. Kome ne dotiče ni na špricer ni na Drinu, taj neka list pozajmi od koga. Ta znamo mi izdati novce za mnogo nepotrebne i nekorisne stvari. Pokažimo našim neprijateljima da i u ovim teškim vremenima znamo da se i nasmijemo. Jer ko se smijati zna i u najtežim vremenima, taj se ne treba božati budućnosti. A mi se znamo smijati!



Čiča i njegovi vatrogasci

Čiča drži svojim vatrogascima pridavanje, te im na kraju stavi ovo pitanje:

— Šta će se desiti ako slavina na strcaljki zardja?

Svi čute i nijedan ne zna da odgovori.

— Ako ta slavina zardja, onda ću vas tako isprebijati da ćete zapamtiti.

Optuženička klupa

B. Žackala

Na optuženičku klupu izveden je danas prof. Martinović, pisac brošure „Istina o Bunjevcima i Šokcima“

— Gdi ste rođeni? — pita ga pridsidavajući.

— Gdigod u Crnoj Gori . . .

— Znete li srpsko-hrvatski?

— Ja sam profesor tog jezika i književnosti. (To još ne znači da znate — primećuje jedan sudac).

— Vi ste optuženi da ste napisali ISTINU o nama. Zašto ste to činili. Osićate li se krivim?

— Ne osićam se krivim. Prvo zato, jer ideja za ovu brošuru ne pripada meni, već velikom rasipniku ideja i osviđenom prijatelju bunjevačke nacije dru Dragi Dimitrijeviću. Ako slavni sud hoće da zna, nisam ja ni pisao tu knjigu, već drugi prijatelj bunjevačke nacije dr. Aleksa Ivić. Pare smo dobili od trećeg odličnog prijatelja bunjevačkog naroda dra Rade Miladinovića (naravno na vekslu) pa smo ta-

ko izdali brošuru. Za svaki slučaj je cenzurirao četvrti prijatelj Bunjevaca; pop Staniša Mihajlović . . .

— Dobro, a zašto ste je konačno ipak izdali?

— Prvo zato da razvijemo srpstvo kod Bunjevaca, a drugo zato da bi dali prilike g. Kreši Buniću da napiše o njoj kritiku.

— Smatrate li Vi da su Bunjevačke Novine prema tome srpske novine?

— Naravno. **Dr. Ivan Poljaković je Srbin**, kao što i sam kaže, **Kata Prčić, glavni urednik Bunjevačkih Novina** je ruska Srpkinja, jedino je Dragoslav Djordjević, koji takodjer piše u te novine, pravi Bunjevac.

— Šta imate da navedete u svoju odbranu zbog ove brošure?

— Jedino to da sam htio u Subotici da proslavim crnogorsko ime i da podvalim svojim kolegama historičarima.

Naši sinatori su poduzeli akciju da se sadašnja gradska uprava u Subotici smini. Medjutim nikako ne mogu da uspiju u tom svom poduhvatu. To je po prilici kao i slidiće:

Gazda Grgo dodje kod veterinara i reče mu:

— *Molim vas dajte mi kakvog lika za konja jer zdravo kašlje.*

— *No evo vam ovaj prašak kaže mu veterinar metnite ga u jednu civ a civ turite konju u usta i dunitite mu prašak u grlo.*

— *Fala lipo kaže gazda Grgo i ode, ali posli tri dana evo ga opet kod veterinara. Vrat mu je sav uvijen u maramu i jedva može da progovori.*

— *No, gazda Grgo pita ga veterinar šta vam je?*

— *Pa znate, konj je prija dunuo nego ja.*

Razgovori bać Bele Stantića-Tate Polagačko vodjenje na dugačke rate

— Hvaljen Bog, mladiću!

— Izvinite, Tata, nisam vas ni primitio.

— Svedno, zato sam, eto, ja vas sadaker primitio. Još niki dan sam vam počo da pripovidad o tome, šta bi bila odprilike razlika izmedju šetnje i idjišta, al vi ste odžurili ko da vas kogod vija. Pošto vidim da sadanekar imata vrimenta, to ću da vam završim . . .

— Ali, molim vas, ja se i sada žurim . . .

— Ta, valda, baš ne gori kuća da vam je tako sadanekarce najedamput žurno. Strpite se svega minut-dva, odma ću ja da završim. Ne traje to tako dugo kod menekar.

— Pa dobro, kad vam je baš volja.

— Dakle, počo sam još nikidan da vam pripovidad kako sam imo kuma. Taj moj kum je imo didu po imenu Pilipa. I taj dida Pilip imo je nikog pretelja Paju. Eto o tom Paji je sadanekar rič. Kako je dida Pilip pripovidaao taj pretelj Pajo je bio strašan delija. Nije to bio čovik ko sadanekar ovi današnji ljudi, već je to bio ljudeskara. Takih više danas ni nema k'o što i tušta drugih stvari što nema, a čega je kadgod, bilo što još i ja pamtim. Šta ste vi današnji ljudi. Ništa! Ama baš ništa! Niť možete piti, niť možete isti, već el odete na taj vaš fodbal, el u cukernicu, pa ondane kar nije ni čudo što kad vitar dune u Čantaviru, a vi kinete ode u Subotici, el odma nazebete. U moje vrime je to sve bilo drugačije. I mi smo išli kadkod i na fodbal, al i to je bio drugačiji fodbal nego ovaj sadašnji. Ondanekarce nisu igrali šmrljavci ko sadanekar . . . No to da sad ostavim na stranu od fodbala ću vam drugiput pripovidad. Pondanekar, da vam kažem, znali smo se i mi veselit i zabavljat, al ne ko vi sadanekar u cukernici. I to mi je nika zabava. Vi nemožte toliko krempita pojist koliko smo mi znali litara vina popit na glavu. Pa opet nam nije bilo ništa. Istina da po kadkad po nedilju dana nismo otišli u zvaniju, al zato je poso išo, el kad je tribalo znali smo se i zasukati. Triba da znate da onaj zvaničnik koji

ne pije, da taj nije ni dobar zvaničnik. To je reko još pokojni purgermajstor Lazo. Taj nije ni primio nikog u zvaniju koji nije se s njimekar po koji put opijo. Pa kad ga je tako lipo isprobo, onda je samo mogo dobiti zvaniju. Možem vam kazat da sam ja probu vrlo dobro izdržo i da me je Lazo zdravo volio. Kada bi se i sad tako radilo ko, onda u ono lipo staro vrime, onda bi sadanekar purgermajstor da vas isproba moro el da jide s vama krempite, el da se sigra fodbala. Lipo bi izgledali!

— Ali, Tata, molim vas lipo, vi ste počeli da pripovidate o pretelj Paji.

— A vidiš, dobro što ste mi spomenuli, a gdi sam ja zabaso! Al nemojte se ni čuditi, el kad vidim ovu današnju mladež, a meni oma prikupi i moram da kažem ono što mi na srcu leži.

— Ju! Tata! Pa sada vidim da sam ja tu sa vama proveo već više od pola sata! Ja ko zaglavu triba da sam otišao u sedam sati u poslastičarnu, jer me neko tamo čeka. A sada je već sedam i petnaest.

— Eto ti ga na! Opet u cukernicu. Idjite s vama nije ni vridno razgovaratj uvik se žurite . . .

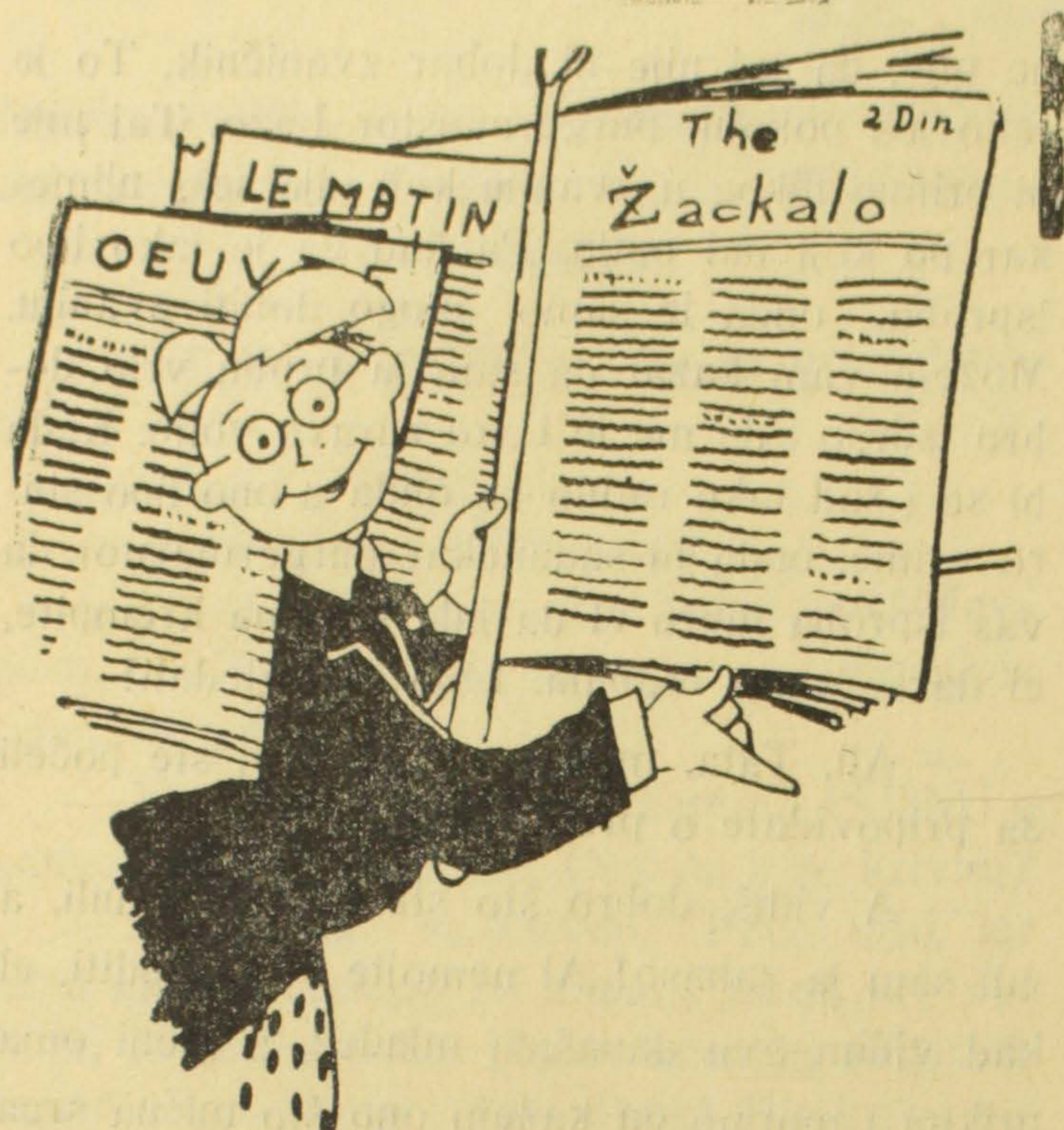
PITANJE POVIŠENJA ČINOVNIČKIH PLATA

Činovnici su povelj akciju da im se povise plate. Nadležni su im izjavili da neka se okane te akcije i da uzmu primer od Kalimegdana. Naime i Kalimegdan ima danas lip i visok položaj, pa ipak ne traži nikakvu platu.

POREZ NA SAMOUBICE

Ministar finansija izdaće naskoro Uredbu po kojoj će sve samoubice biti dužne da plaćaju porez. Naime svaki samoubica odbacuje od sebe svoj gorak život, dakle vrši luksuz, te je prema tome dužan da plaća luksuzni porez.

Bunjevački u 1000 riči



Bunjevac — niko i ništa
 Debelo svinjče — velik gospodar
 Hrvat — neprijatelj bunjevačkih Bunjevaca
 Kukuruz — skupocina biljka
 Kuferas — u Subotici uvažena ličnost
 Rat — kome rat, kome brat
 Salašar — poreski platac
 Sinator — u Beogradu vlast, u Subotici slast
 i opozicija
 Srbin — u Subotici manjina i vlast
 Staro gvoždje — sada zlata vridi
 Protekcija — više vridi nego tri vike pameti
 Veza u Beogradu — više vridi čak i od dobre
 bračne veze
 Poštenje — ništa, ama baš ništa ne vridi

Ženski pokret medju Bunjevcima

Interesantno je da nas Bunjevce mnogi smatraju za konzervativne, zaostanute kako se to lipo na bunjevački način kaže. Medjutim ženski pokret je kod nas imao prija uspiha, nego kod mnogih drugih kulturnijih i napridnijih naroda. Ženske se bore obično za pravo glasa, pa onda da tim putem dodju do ravnopravnosti sa muškarcima. To je tako kod drugih naroda, ali kod nas Bunjevaca ženske su mnogo prije prava glasa imali a imaju i sada vlast.

Tako je na primjer Suboticom dugo vremena vladala seka Verka. Sada je i ona bez vlasti. Ali i Napoleon je svršio na Sv. Iločki bez vlasti. Zašto ne bi mogla i seka Verka!

Posli je došla gospodja Mara, ali samo onda kada je već skinula hrvatsku trobojku sa pojasa. Nju ne moramo posibno predstaviti, za njezine poslove svako znade.

Zatim je došlo zatišje.

Ali se naskoro pojavile gospodje Lujza i Julka. Sada one vladaju. Kažu da još i nike druge ženske vladaju, ali samo iz pozadine, jer su takve sorte da je malko nezgodno da se otvoreno pojavljuju za dana da ih svako vidi. No sve to nije važno. Glavno je to, da smo mi najnapridniji na svitu bar u pogledu ženskih prava. **Zato živile naše žene: upraviteljice našeg javnog života.**

IZ BIBLIJE

POSTANAK SVITA

Kada je Svemogući stvarao svijet, dao je čoviku tri osobine, a to su: inteligencija, poštenje i da bude radikal. Ali, medjutim, Svemogući dozvoli da se uzmu samo dvije vrline za jednog čovika. — Koje bi ti vrline uzeo? — Ako uzmeš „inteligenciju i da postaneš radikal“ znači da ćeš biti nepošten, čim neuzmeš

„poštenje.“ Ako uzmeš „poštenje i da postaneš radikal“ znači da ćeš biti neinteligentan, čim ne uzmeš „inteligenciju.“ Ako pak hoćeš da budeš inteligentan i pošten, onda uzmi „inteligenciju i poštenje“ samo onda ne možeš biti radikal.



Faljen Isus i Marija!

Da vam ispričavam kako sam prošao sa mojim nećakom. Imam ja ednog nećaka, koji uči na visokim školama u Zagrebu. Kaže da uči niku filozofiju, ili šta ti ja već znam kako se to zove. Pitam ja njega ono prija šta je to što uči. On kaže da je vrlo teška nauka, i da je to nauka nad naukama, i da će on pomoćom te njegove filozofije dokazati svašta. Kaže on meni da će on meni dokazati da ja nisam tamo gdi esam. Baš smo sidili u sobi i on kaže meni: vi niste tu gdi ste. Kako ne bi bio tu gdi sam, kad sam tutekar na ovom stocu. Al on kaže da nije tako. Dobro, reko ja njemu, pa kako ti to možeš meni da kažeš da nisam tu gdi esam, kad sam tu. Pa evo vako kaže on meni: Este li vi u Somboru sad? Nisam, ta kako bi bio u Somboru, kad sam tutekar u Subotici i sidim tu na stocu. Pa dobro, kaže mi on, ako niste u Somboru, onda ste na drugom mjestu, el tako? Tako je, kažem mu ja. Ako ste pak na drugom mjestu, kaže mi on, onda niste tu u Subotici, el sad razumite? Čekaj samo malko da razmislim kažem mu ja. Dobro je, kaže mi on, možete razmisliti, al čim ste na drugom mjestu to znači da niste tu. Na to ja ni pet ni šest, već odalamic mog nećaka i to tako, Bogo moja, da je oma pao sa stoca na kojim je sidio. Zašto ste me čušili? pita on mene. Ko? Zar ja? kažem ja njemu, kako bi te mogo dirati kad ja nisam tu.

Eto tako sam ja mom nećaku dokazao da to njegovo učenje ne vridi ništa. Šteta za svaki novac što troše na njega što uči.

Al zato sam i ja imo asne od te filozofije mog nećaka. El sam se oma sitio one gospode

što kažu da mi ne postojimo u Subotici. Mi ne postojimo al zato zborove nam ne dadu držati, pa kad nas nema zašto ne dadu da dokažemo da nas ipak ima. Mi ćemo ipak dokazati da nas ima pa ma se i mi morali laćati batina ko ja naspram mog nećaka.

Dakle i mi po filozofiji nike gospode nismo ono što esmo, al ta gospoda ipak ne smidu da nam pruže i priliku da dokažemo da smo ono što esmo i da smo tu i da tu samo mi možemo da bidnemo gospodari i niko drugi. To ćemo jedared dokazati pa ma i batinama. A sad zbogom pozdravlja vas

Bunjević Bodo

političar novog kova
i majstor slova
bunjevački pisnik,
lipšeg doba visnik.

Još što god

0



Bunjevcima

Izgleda da teorija nimačkih nacionalsocijalista da se ljudi dila na arijevce i nearijevce nije potpuno točna. Za to su živi primjer Bunjevci. Bunjevaca ima i arijevaca i nearijevaca. Imaju Bunjevaca a ima i senčanskih Bunjevaca. Prema tome teorija nacionalsocijalista ne valja. Kažu da ni Hitler nije za ovo znao. i da će sada naknadno svoju teoriju minjati kako bi se ona mogla priminiti i na Bunjevce.

Savan kućanin i finans

Ležao jedno posli podne bać Pere prid kućom na travi i zadržimao, a sina je poslao na tavan da razastre duvan (švercovan) da se bolje osuši. U to dodje jedan financ kojeg su komšije poslali da ispita cilu stvar s tim duvanom.

— Dobar dan, gazda Pere! — pozdravi financ.

— Amen, amen, sinko — odvrati ča Pere i ne otvarajući oči (jer je mislio da je koji od prijatelja).

— Šta vi radite, gazda, kako ukućani? — pita dalje financ.

— Pa, eto, — nastavi gazda i dalje zatvorenim očima — sina sam poslo na tavan, da razastre duvan, da se osuši, pa da ga spremim jel ko zna mogu svakog minuta doći financi, a ja se, eto, odmaram.

Financ, misleći da mu podvaljiva, sav bisan ode bez pozdrava dalje . . .

Hoćete jedan dobar sat?

Otidjite pišice do Palića.
To je jedan dobar sat.

Jedan dobar savit!



Dosadašnji brojevi Bunjevačkog
Žackala su rasprodati, i zbog toga
sačuvajte i ovaj broj jer se naško-
ro ni ovaj neće moći nigdi nabaviti.

Ako vam je šuplja glava

onda ne idite na kišu.

U pažnju našim čitaocima!



Upozoravamo naše čitaoce da Bunjevačko Žackalo izlazi svakog drugog petka. Idući broj izlazi 10. svibnja, prid Duhove. Ubuduće na ovom mistu objavićemo uvijek tačan dan izlaženja idućeg broja. Dakle zapamtite:

Idući broj Bunjevačkog Žackala izlazi u petak 10. svibnja, prid Duhove.

Mali oglasi

Prodajem razne značke uz umirene cene. Na zalihima imam još značke Hrvatskog Orla, Hrvatskog Sokola, Pučke Kasine, JNS, a u skoroj budućnosti i JRZ. Dr. Ivan Poljaković zvan Lujzin.

Kupio bih niko sridstvo za učvršćivanje političke kičme. Dajem časove iz jahanja. Nikola Rapaich bivši narednik, sada političar I klase i gostioničar II klase.

Izgubio sam svoj izborni srez. Poštenu nazač dobiće lipu nagradu. Rada Lungulov bivši narodni poslanik.

Pozivam svoju ženu da mi se u roku od osam dana vrati, jer ću u protivnom virovati da je pobegla sa podstanarom. Krojač iz centra grada.

Tražim čvrste političke karaktere za politički rad. Advokat Čićić bivši radikal, bivši Jenesovac, bivši Hodjerovac, pristaša radikalne grupe dra Lazara Markovića.

Vlasnik i urednik **Grgo Prčić**, Agina ul. 7. Rukopisi se ne vraćaju. List izlazi svakih 15 dana. Pojedini broj stoji 2 dinara. Polugodišnja pretplata 20 din., godišnja 40 din. — Štampano u štampariji **Braće Fišera**, Subotica, I. Šenoe ul. 12. Telefon 629.